

Aaja Chemnitz' tale ved Folketingets åbningsdebat

Taler

Aaja Chemnitz Drierfer
Medlem af Folketinget for Inuit
Ataqatigiit

Dato

3. oktober 2024

Sted

Folketingets talerstol,
Christiansborg

Omstændigheder

Indlæg i forhandling af nr. R 1: Statsministerens redegørelse i henhold til grundlovens § 38.

1 Tak for ordet. Allererst vil jeg gerne anerkende den demokratiske ret til at tale grønlandsk i Folketinget. Retten til at stille op som et rent grønlandsktalende medlem til Folketinget skal være sikret. Det skal ikke være en opgave for medlemmet selv, hvis man ikke kan tale dansk. Vi ved, at der er en evaluering på 5 vej fra Folketingets Præsidium, hvor alle input må overvejes, særlig også dem fra os fire nordatlantiske medlemmer i Folketinget. Det er åbenlyst for alle, at der er brug for en til at samle parterne, sådan at vi kan arbejde hen imod at sikre simultantolkning her i Folketinget i de meget centrale grønlandske debatter. Den opgave vil vi gerne være med til at påtage os fra IA's side.

10

Forandring kan være svært, men det eneste konstante er forandring. Forandring kan skabe usikkerhed, men det kan også skabe håb. Jeg tror grundlæggende på, at vi mennesker har brug for håb som en drivkraft. Vi lever i et demokrati, og vi kan indimellem føle, at verdens problemer er samfundets skyld, men vi 15 glemmer, at det er os, der er samfundet. Vi politikere er en spejling af det samfund, som vi lever i, og nogle gange er der en afgrundsdyb forskel mellem den politiske mission og måden at agere politisk på. Nogle graver grøfter, mens vi andre gerne vil være med til at samle folk og samle kræfterne, for opgaver er der nok af.

20

Inden længe skal vi til valg i rigsfællesskabet, ikke her i Folketinget, men i Inatsisartut. Valg kan være med til at rense luften, kaste nogle nye politiske dagsordener af sig og være med til at skabe håb om en bedre fremtid.

25 Hastigheden i forbindelse med og karakteren af Grønlands selvstændighed er altid et tema i Grønlands valgkamp. Jeg mener, at debatten bliver hul og useriøs, hvis man kun ser selvstændig som et juridisk spørgsmål. Det er i høj grad også et

spørgsmål om økonomi og om selv bærende økonomi i det grønlandske
30 samfund.

Borgernes velfærd og selvstændighed bør ikke være hinandens modsætninger. Et
presset sundhedsvæsen i Grønland, skoler og daginstitutioner i knæ og et
socialsystem, hvor trådene er ved at trevle op, er den virkelighed, som en del
35 borgere stadig væk møder hjemme i Grønland. Målet for mange af os er
selvstændighed, men en selvstændighed, som skaber et bedre liv for os og for
vores børn.

Grønlands økonomi er sårbar. Hele 98 pct. af vores eksport er bundet op på
40 vores fiskeri, og mere end halvdelen af indtægterne kommer stadig væk fra
Danmark. Så man kan sige, at den, der er i stand til bringe håb, må være den, der
kan fortælle os, hvordan vi får styrket vores økonomi i det grønlandske
samfund. Så sikrer vi, at selvstændighed ikke blot bliver et stykke papir, men at
det bliver noget, som reelt skaber en fremdrift, også en økonomisk fremdrift i
45 det grønlandske samfund. For håb alene er ikke nok. Håb er nødt til at komme
med en plan.

Grønland rykker tættere på verden, og EU kører i disse måneder
charmeoffensiv, og de skal være meget velkomne. Men hvis EU vil Grønland,
50 kunne man måske starte med at fjerne de grænsehindringer, som EU-
lovgivningen har skabt i det grønlandske samfund, der gælder regler for et
usikkert tredjeland, hindringer af postforsendelser mellem bedsteforældre og
børnebørn, og kørekort i EU er stadig væk en hindring. Listen over
grænsehindringer i forhold til EU bliver længere og længere dag for dag.

55 Grønland skal have en åben og fri økonomi. Det er noget af det, som Inuit
Ataqtigiit kæmper for. Vores prioritet er først og fremmest at uddanne vores
egne, men vi må også erkende, at vi altid vil have behov for udenlandsk
arbejdskraft, både fra Danmark, men også fra mange andre lande. Hele 8 pct. af
60 vores arbejdskraft kommer faktisk udefra. Grønland er nødt til at være et
inkluderende og mangfoldigt land. Det er en vigtig værdi for Inuit Ataqtigiit,
og samtidig er det også vigtigt, at vi fastholder vores egne.

Det, vi kan se, er, at vi år for år slår rekord i forhold til fraflytning fra Grønland.
65 Vi har en lovgivning, som skaber økonomisk incitament til, at ældre flytter fra
Grønland, når de går på pension. Helt konkret er det sådan, at når man nærmer

70 sig pensionsalderen, får man et brev, hvor der står: Fortæl venligst, om du vil flytte til Danmark, for så får du en anden sats, som er meget højere, end hvis du får din tjenestemandspension i Grønland. Det mener vi ikke er formålstjenligt i forhold til det grønlandske samfund. Det er til skade for både familier og samfundsøkonomien, og det er vigtigt, at landene i fællesskab arbejder hen imod at ændre tjenestemandspensionen i Grønland, så det bliver langt bedre for flere at blive ældre i Grønland.

75

Børn og unge er hjertet i et ethvert samfund, og alle ved også, at det er undertegnedes mærkesag at have fokus på børn og unge. I Grønland er det altafgørende for fremtiden, og derfor vil vi også følge op på de mange gode anbefalinger, som vi fik, da vi fik de studerende med på Marienborg sammen med statsministeren.

80

Vi er kommet frem til helt konkret 15 handlingspunkter, som IA sammen med Avalak vil arbejde videre med, så tusind tak til statsministeren for at lægge hus til det.

85

Vores kultur er vores rygrad i Grønland, vores fællesnævner og vores store stolthed, og derfor vil IA også afsætte flere midler til at producere endnu flere dokumentarer og måske endda også film om Grønland og Færøerne. Vi tror, det er vigtigt, at man på den måde ligesom får skabt et nyt billede og et mere nuanceret billede af det grønlandske samfund over for et større publikum.

90

Vi vil gerne støtte Grønland i Tivoli, som samler alle grønlændere i Danmark og besøgende udefra. Kultur er samlende, og kultur er udviklende set med vores øjne. Sammen med regeringen har vi også fået afsat 140 mio. kr. til en ny sundhedspulje. Det vil vi gerne takke rigtig meget for. Det var noget, som jeg gik til valg på, og noget, som fire ud af fem partier syntes var rigtig, rigtig vigtigt.

95

Det er vigtigt, at vi sikrer, at vi gør det der, hvor behovet er allerallerstørst, og jeg vil gerne minde om, at dødeligheden blandt kræftpatienter er dobbelt så stor i Grønland, som den er i Norden, så det er virkelig et område, hvor der er brug for, at vi samarbejder, så det sætter vi rigtig rigtig stor pris på.

100

Samarbejdet med Danmark på sundhedsområdet skaber håb om en bedre hjælp både til kræftpatienter, men forhåbentlig også til hjertepatienter, som er de allerstørste patientgrupper, vi har i det grønlandske samfund, så tak for det.

105

Et andet fokusområde, vi har, er retssikkerheden, for der er brug for et massivt løft. Det viser en ny rapport fra Advokatrådet, hvor de peger på, at der er behov for 430 mio. kr. årligt i forhold til at sikre retssikkerheden i det grønlandske samfund og få det op på niveau med det danske, som der jo står i regeringsgrundlaget. Nu er det op til regeringen sammen med os at være med til at sikre, at det, der står på et stykke papir, rent faktisk også er noget, som vi efterlever.

115

Mit fokus vil rigtig meget være på ofrene, som ofte bliver glemt i de forhandlinger, hvor man rigtig meget har fokus på de indsattes rettigheder. Der er det vigtigt, at man også ligesom husker den anden side af sagen.

120 Til allersidst og som noget helt centralt vil jeg komme ind på, at de kommende forsvarsforligsforhandlinger står lige for døren, og der er fokus på Grønland, Arktis og rigsfællesskabet. Vi mener, det er vigtigt, at man finder den fælles interesse mellem forsvaret og det grønlandske samfund; det, vi kalder dual use, og arktisk basisuddannelse er et glimrende eksempel på netop det.

125

Det har været en prioritering fra Grønlands side, at vi fokuserer på at skabe uddannelsesmuligheder i Grønland, samtidig med at vi forhåbentlig får en fødekæde af grønlandske unge, som kan være med til at løse de opgaver, der er inden for forsvaret.

130

En prioritering fra vores side vil være at sikre et nyt søkabel i forhold til at styrke den kritiske infrastruktur, der er i Grønland, og som er rigtig sårbar, fordi man nærmest med et hug, kan man sige, kan kappe det ene søkabel over, som vi har i dag.

135

Der er mange opgaver, der venter os, og jeg glæder mig rigtig meget til at tage fat og til at tage ansvar i forhold til at vise vejen hen imod løsningerne. Jeg er stolt af, at det er lykkedes os at sikre penge til bedre sundhed og mere viden om Grønland i Danmark via film, folkeskoler skoletjeneste og via dialog. Det skaber retning, og det skaber håb.

140

Grundlæggende tror jeg på, at forandring er noget, vi skaber bedst i fællesskab gennem respekt dialog og tillid. Der er mange bump på vejen, ja, og der er huller i osten og interessekonflikter. Kald det, hvad I vil, men hvis man tror på

fremtiden, tror man også på, at forandring er noget vi skaber sammen. Qujanaq – mange tak.

150 **Kilde**
ft.dk

Kildetype
Dokumentation på online medie

155 **Tags**
Debattale, Folketingstale, Politisk tale

Relateret
Aki-Matilda Høegh-Dams tale ved Folketingets åbningsdebat
3. oktober 2024

Anna Falkenbergs tale ved Folketingets åbningsdebat
3. oktober 2024

160 Alex Vanopslaghs tale ved Folketingets åbningsdebat
3. oktober 2024

Christian Rabjerg Madsens tale ved Folketingets åbningsdebat
3. oktober 2024

Franciska Rosenkildes tale ved Folketingets åbningsdebat
3. oktober 2024

165 Inger Støjbergs tale ved Folketingets åbningsdebat
3. oktober 2024

Jan E. Jørgensens tale ved Folketingets åbningsdebat
3. oktober 2024

Martin Lidegaards tale ved Folketingets åbningsdebat
3. oktober 2024

170 Mette Frederiksens replik ved Folketingets åbningsdebat
3. oktober 2024

Mona Juuls tale ved Folketingets åbningsdebat
3. oktober 2024

Monika Rubins tale ved Folketingets åbningsdebat
3. oktober 2024

175 Morten Messerschmidts tale ved Folketingets åbningsdebat
3. oktober 2024

Pelle Dragsteds tale ved Folketingets åbningsdebat
3. oktober 2024

Signe Munks tale ved Folketingets åbningsdebat
3. oktober 2024

180 Sjúrdur Skaales tale ved Folketingets åbningsdebat
3. oktober 2024

URI
<https://www.dansketaler.dk/tale/aaja-chemnitz-tale-ved-folketingets-abningsdebat-2024>